

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhindang

seoses Jõeääre kinnistu algatatava detailplaneeringuga
(Kasvandu küla, Rapla vald)

FAKTILISED ASJAOLUD

Maaomanik Laur-Leho Kaljumets soovib rajada Jõeääre kinnistule hariduse ja turismi suunitlusega muinasküla. Eesmärk on teadmiste ja elamuste pakkumine eeskätt ajaloo- ja kultuurihuvilisele külastajale, seda läbi töötubade ja praktilise õuesõppe. Tegevuste asukohal on eelnevalt kavas, kasutades autentseid ehitusvõtteid, rajada lihtne hoonestus, puhastada Keila jõe kinnikasvanud soot (pikkus 250 m). Majutus- ja toitlustusteenust ei ole ette näha. Ettevõtte sisulised tegevused järgiksid muinasajale omast heaolu ehk ei eeldata vee- või elektrivarustuse võimalust kohapeal. Korruga on muinaskülla oodatud kuni 40 inimest, aktiivsem tegevusperiood on suvi, aastas saab prognoosida kuni 1500 külastust.

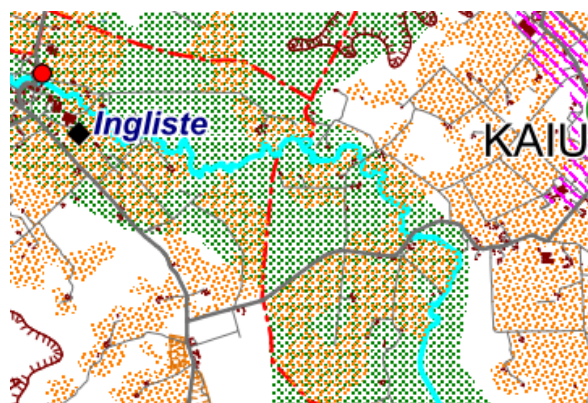
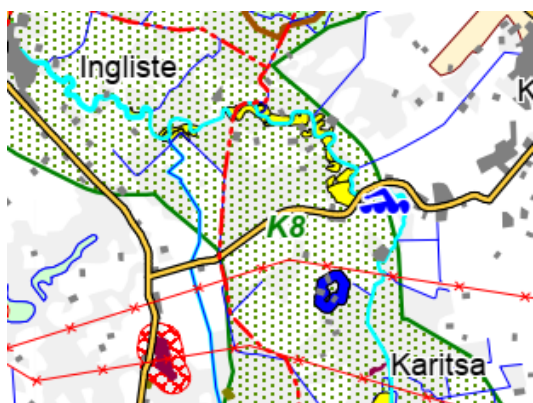
Võimalik, et detailplaneeringu tulemusena saab muinasküla alast moodustada eraldi, ärimaa kasutusotstarbega krundi.

Tegevuskohaks kavandatud Jõeääre kinnistu on hoonestatud, seal paikneb ümberehitatud taluelamu. Kavandatav muinasküla jääks sellest eemale, krundi lääneservas asuvale rohumaaale. Jõeääre kinnistu on maatulundusmaa sihtotstarbega, 14 ha suurune, arendusala osas loodusliku rohumaa (2,1 ha) kõlvikuga ala. Vahetus naabruses voolab Keila jõgi, mille kaldast tulenevad seadusjärgsed piirangud: veekaitse-, ehituskeelu- ja piiranguvöönd. Kuna koos jõega on Põhikaardil jõe osaks loetud ka vanajõgi ehk soot, kehtivad samad piirangud ka soodi puhul.

Endises Kaiu valla üldplaneeringus (kehtestatud 2004) on planeeringuala määratletud metsamaana, mille sees asub väikese areaalina ajaloolise taluhoonestuse (ümberehitatud) juures asuv elamut teenindav maa. Muinasküla asukohaks kavandatud rohumaa on u 1,5 ha suurune ning on vastava kõlvikuna ka Maa-ameti uuendatud (2019) andmebaasis. Üldplaneeringu mõtte kohaselt ei ole muinasküla idee, mis arvestab looduslike tingimustega, üldplaneeringuga vastuolus. Kuna kehtiv üldplaneering on küllalt vana (hiljuti algatati Rapla vallas uue ÜP koostamine) ning et muinaskülasid kui selliseid ei ole planeeringute „keeles“ kusagil täpselt defineeritud siis ei ole muinaskülade pinnaarvestuse osas olemas ka selget väljakujunenud praktikat. Näiteks püstkoja puhul – kuivõrd on tegu hoonega, mis läheb arvesse ehitusaluse pinnana – sõltub kõik sellest, kui kapitaalne see ehitis saab olema. Ilmne on, et üldplaneeringu suuremate eesmärkidega (kohapealse ettevõtluse toetamine, hajaasustuse säilitamine jne) vastuolu ei teki.

Hiljuti (2018) kehtestatud Rapla maakonnaplaneering 2030+ kajastab ulatusliku rohevõrgustiku koosseisus ka algatatava DP ala, seda eelkõige Keila jõe naabruse tõttu (kõik suuremate jõgede kaldavööndid on poolautomaatselt rohevõrgustiku osad). Rohevõrgu

olemasolu ei tähenda ehituskeeldu, küll on igakord vajalik veenduda, et kavandatud tegevus ei lõhuks rohevõrgu sidusust, ohustaks selle üldist toimimist. Konkreetsema nõudena sätestatakse maakonnaplaneeringus (lk 39), et rohekoridoris toimuva arendustegevuse tagajärjel ei tohi looduslike alade osatähtsus ei tohi langeda alla 70% rohekoridori keskmisest läbimõõdust¹. Jõeääre kinnistu lõigul on rohekoridori laius keskmiselt 2 km, võimalik arendusala läbimõõt ei ületa 200 meetrit. Vastuolu pole seega ette näha, eriti kui arvestame ka muinasküla toimimise eeldatavalt tagasihoidliku keskkonnamõjuga. Uus maakonnaplaneering on planeeringutele rohevõrgustiku alal seadnud veel 19 üldist kasutustingimust. Nende nõuete seast on Jõeääre kontekstis olulisim ehk nr. 9, mille kohaselt on keskkonnasäästlik majandustegevus rohevõrgustiku alal lubatud.

Kasvandu küla maakondlik rohekoridor (K8) eelmises ja uues maakonnaplaneeringus. Põhilises osas on rohekoridor Jõeääre kinnistu lõikel ette nähtud Keila jõe vasakkaldale (ehk teisele poole detailplaneeringuala).

KSH EELHINDAMISE ALUS

Tänase teabe juures ei ole Jõeääre DP puhul ette näha olulise keskkonnamõjuga (KeHJS § 6 lg 1 mõistes) tegevusi. Tegemist on puhkemajanduse taristu rajamisega asukohas ja tingimustel, mis ei viita oluliste keskkonnaprobleemide tekkimisele. Kui DP koostamise käigus ilmneb KSH algatamise vajadus, on vald nii või teisiti kohustatud KSH viivitamatult algatama (KeHJS § 35 (1¹)). Sellist vajadust täna näha ei ole.

Keskne koht keskkonnamõju hindamise kaalumisel on vanajõe säng ehk soot, nn Jänessaar. Maaparanduse käigus kuivale jäetud soot tähistab Keila jõe varasemat vooluteed, tänasel päeval ta enam veejuhtmena ei toimi (kui, siis üksnes kevadise kõrgvee perioodil, lühiajaliselt).

Jänessaare soodi puhastamine ei võrdu Keila jõe süvendamisega, kuni soodist ei eemaldata mineraalset pinnast. Soodi puhul seda (mineraalpinnase eemaldamine) ette ei nähta, küll võib veekogu süvendamisena käsitleda soodi kohatist laiendamist, eesmärgiga tekitada väiksem abajas paatide tarvis. Eeldatavasti (eskiisi alusel) ei ole sellise süvendamise maht kuigi suur: arvestades umbes 50 m pikkuse, 3 m laiuse ja 1 m sügavuse süvendi tekitamise, oleks **süvendustöö maht 150 m³**. Kindlasti ei ületa süvendustöö maht 500 m³, mis on kohustusliku

¹ Raplamaa maakonnaplaneering 2030+. Seletuskiri. Rapla, 2018

keskkonnamõju hindamise (KMH) künniseks. KMH vajaduse kaalumise künniseks on 100 m³ ja seda kaalumist saab teha ka detailplaneeringu algatamisel.

Soodist eemaldatava muda ja varise mahuks võib hinnata, arvestades mudakihi paksuseks 1 meeter, suurusjärku 1000 m³. On täiesti võimalik, et keskmine mudakiht on õhem ja siis on ka puhastustööde maht väiksem. Nii või teisiti võib soodi puhastamine/lokaalne süvendamine mõjutada Keila jõe füüsikalist ja keemilist koostist, veekogu bioloogilisi omadusi. Seetõttu on, tulenevalt veeseaduse § 8 lõige 2 punktist 9 vajalik taotleda Keskkonnaametist ka vee **erikasutusluba**. Nimetatud loa võib taotleda ka detailplaneeringu koostamise perioodil või planeeringu kehtestamise järel kuna siis on täpsemalt teada puhastus- ja süvendustöö mahud. Eeldada võib, et väiksemahulise ja lühiajalise puhastus- ja süvendustöö mõju Keila jõeale on lokaalne ning ei avaldu kuigi kaugele allavoolu.

Üldine KSH kaalumise kohustus võib tuleneda õigusaktidest, vastavalt:

- 1) PlanS § 124 lg 2 (samuti KeHJS § 33 lg 1 p 4) ehk eeldatav mõju Natura 2000 võrgustiku alale;
- 2) PlanS § 142 lg 6 (üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut sisaldava DP koostamisel tuleb anda eelhindang ja kaaluda KSH-d²);
- 3) KeHJS § 33 lg 2 punkt 4 (koostatakse DP, millega kavandatakse Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajaduse eelhindang, täpsustatud loetelu“). Nimetatud määruse § 14 lõike 3 kohaselt tuleb KSH eelhindang anda muuhulgas ka turismimajandusele orienteeritud teemapargi arendamise puhul. Tõsi, teemapargi (nagu ka teiste viidatud määruses loetletud projektide) sisulist kaalukust (näiteks rajatistealune pindala, ehitusmaht, külastajate arv vms) ei ole mõju hindamise juhendmaterjalides täpsustatud. Eeldatavasti liigitub Jõeääre arendus turismimajanduse ja teemaparkide alla, olles selles valdkonnas võrreldav näiteks Viikingite küla ja Varbola linnamäe puhkeala, või mõne muu hajusalt paikneva muuseumiga (Kurgja, Vargamäe);
- 4) Eelnimetatud määruse § 11 lg 7 ehk veekogu süvendamine alates mahust 100 m³. Paatidele mõeldud abaja tarvis võib mineraalpinnase süvendustööde maht kujuneda ka väiksemaks, siinkohal on lihtsalt välja toodud üks KSH kaalumise alus.

Jõeääre DP puhul ei ole tegemist üldplaneeringu põhilahenduse muutmisega. Võimalik mõju lähimale Natura 2000 võrgustiku alale (Karitsu hoiuala) pole tõenäoline, arvestades Keila jõege pidi ülesvoolu paikneva hoiuala kaitse-eesmärke (niidukooslused). **Seega saab KSH kaalumise aluseks olla KeHJS § 33 lõike 2 punkt 4 ja seda täpsustav Vabariigi Valitsuse määrus nr 224, selle § 14 lg 3 ja § 11 lg 7.**

Mitmete eelnimetatud määruses toodud (eelhinnatavate) tegevuste sisu ja täpset määratlust pole seadusandja avanud. Seega jääb tõlgendamise kohaks ka küsimus, kas Jõeääre DP puhul on üldse tegemist puhkemajanduse ja teemapargiga või lihtsama loodusturismi vormiga, mis paljudel juhtudel ei eelda üldse KSH eelhindangut (nagu näiteks arvukad turismitalud).

KSH-eelhindamise tarvis on Eestis koostatud arvukalt meetodilisi juhendeid, millest KeHJS ja PlanS 2015. aasta uuendusi kajastab Riin Kutseri koostatud „KSH eelhindamise juhend

² Sama KSH kaalumise alus on antud KeHJS-is (§ 33 lg 2 p 1). Kuna DP puhul on primaarne siiski PlanS, tuleks KSH kaalumise põhialusena kasutada ikkagi PlanS-i. Muidugi võib viidata ka mõlemale seadusele.

otsustaja tasandil, sh Natura-eelhindamine“ (täiendatud Keskkonnaministeeriumi poolt 2018): https://www.envir.ee/sites/default/files/ksh_eelhindamine.pdf

Nimetatud juhendi järgmine **on soovituslik**. Küll tuleb eelhindamistel lähtuda KeHJS § 33 lg 4-5 toodud kriteeriumitest. KSH algamise otsuses tuleb (lisaks KSH eelhinnangule) arvestada ka asjaomaste asutuste (sh kindlasti Keskkonnaamet) seisukohtadega. Eelhindamine ei eelda üldjuhul eraldi uuringute läbiviimist ehk teisisõnu – eelhinnang antakse olemasoleva teabe alusel.

KSH EELHINNANG

Arvestades KeHJS § 33 lõigetes 4 ja 5 toodud kriteeriume, on järgnevalt kaalutud Jõeääre DP-ga kaasneda võivaid olulisi mõjusid ning selgitatud lõppjärel duse ni jõudmist.

Selguse huvides on esmalt toodud vastav kriteerium, millele järgneb selgitus. Siinkohal on vajalik silmas pidada, et KeHJS-is toodud kriteeriumid on üsna üldised ja kõik neist ei pruugi Jõeääre DP puhul olla sisuliselt kõige asjakohasemad.

1. Missugusel määral loob DP aluse kavandatavatele tegevustele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest.

DP-ga määratakse ehitusõigus ja krundi (või kruntide) kasutamise tingimused. Olemasolevast taluhoonestusest eraldiseisvana on kavandatud muinasküla (teemapark). Ajaloolist ilmet kandvad rajatised on ette nähtud püstitada lihtsate ja algupäraste võtetega (st et ehitamisel ei kasutata erilist rasketehnikat, vaid soodi puhastamisel on vajalik lihtsama kopplaaduri kasutamine. Mugavusi tagavat infrastruktuuri (veevärk, elekter) ei kavandata. Tegevused teemapargis on päevased, ilma kohapeal ööbimiseta ja olemuselt lihtsad (lähedased muinasajale).

Detailplaneeringuga võidakse olemasolev (14 ha suurune maatulundusmaa) kinnistu jagada muinasküla (ehk ettevõtlusega seotud) kinnistuks ja olemasolevat hoonestust teenindavaks kinnistuks. Vajalik on määratleda rajatiste asukohad, soodi puhastamisel väljavõetava muda ladustamise koht, parkimisala jne. Soodist eemaldatavat muda hulk on suurusjärgus 1000 m³ - see on hinnanguline kogus, mis tahenedes-kuivades kaotab oma mahust vähemalt poole. Kui ladustada muda soodist ja peajõest võimalikult kaugele, kujundada mudavallid viisil, mis aeglustab vihmalt muda veekogusse tagasi uhtumist (näiteks põhiplaani risti jõega), alustada tööga soodi ülesvoolu poole jäävast otsast (alumine ots toimib teatud määral tammina, mis ei luba sogsal veel otseteed allavoolu liikuda) ning teostada töö kiiresti kuival aastaajal (juuni-august) ei ole ette näha Keila jõe olulist mõjutamist.

Täpsustada tuleb Keila jõe äärse kallasraja kulgemine, samuti ehituskeeluvööndi ulatus. Muinasküla kontseptsiooni ja ajaloolist tausta arvestades (asustus oli koondunud veekogude äärde, kalastus oli oluline) võib osutada vajalikuks kalda ehituskeeluvööndi (50 m) vähendamise taotlemine DP kaudu.

Projekti mille elluviimine sõltub maaomaniku võimalustest, turu konjunktuurist jne.

Muinasküla projekti koosseisus puhastatav Keila jõe soot. Tekkiv jõesaar koos olemasoleva niidualaga oleks muinasküla peamine ehitusala.

2. Missugusel määral mõjutab DP teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit.

DP-ga ei soovita muuta kehtivat (Kaiu valla) üldplaneeringut. Pigem tagasihoidliku ruumivajaduse (paar hektarit) ja keskkonnanahoidliku sisuga (muinasajale vastavat) teemaparki võib üldplaneeringut muutmata oma hoonestuse naabrusesse rajada enamik hajaasustuse majapidamisi, üldplaneeringu põhilahendust (PlanS § 142 mõistes) see ei muudaks. Kõiki kohaliku tähtsusega ettevõtluse alasid ei saa üldplaneeringud kunagi kajastada/ette näha. Uus koostatav Rapla valla üldplaneering saab Jõeäärel kavandatud tegevusega arvestada.

Rapla maakonnaplaneeringus täpsustatud rohevõrgustik esineb Kasvandu külas Keila jõe vasakkaldal kulgeva rohekoridorina. DP-s kavandatud lihtsamad ehitised ja projektiga kaasnev hooajaline tegevus ei ole vastuolus rohevõrgustiku üldise kontseptsiooniga, mis lisaks loomade liikumisvõimaluse toetamisele (ökoloogiline sidusus) toetab ka asustuse püsimist ja arengut maapiirkondades. Täpne meetrite kalkuleerimine kaardile kantud (paratamatult subjektiivse ulatusega) rohekoridoride puhul on juba olemuslikult spekulatiivne tegevus. Siiski nähtub sellest meetrite kalkuleerimisest, et ligi 2 km laiuse (jõega rööpse) rohekoridori ulatusest hõlmaks hooajalise kasutusega teemapark kuni 10%. Ning kuna DP-s saab välja tuua ka täiendavaid tingimusi - kuidas paremini tagada näiteks metsloomade (ja kallasrajal inimeste) liikumine - siis ei ole sisulist vastuolu rohevõrgustiku osas ette näha.

Kuna tegemist on Keila jõe ülemjooksuga, valdavalt põllumajandusliku maakasutusega aladel, kuulub ka Jõeääre kinnistuga külgnev, üldpikkusega 17 km pikkune jõelõik Ingliste sillast Kaiu-Vahastu maantee truubini **riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude** nimistusse³. See tähendab, et jõelõik ei ole looduslikus seisundis ning vajab regulaarset puhastamist. Põllumajandusameti poolt on hinnatud, et antud jõelõik on puhastamise vajaduse mõttes

³ Riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude loetelu. Vabariigi Valitsuse korralduse nr 274 (01.11.2018) lisa

esmatähtis, selleks on koostatud ka ligikaudne eelarve ja tegevuskava⁴. Täna ei ole teada, millal nende töödega algust tehakse. Riigi esmane huvi nimistus olevate ühiseesvoolude puhul on takistusest veevool.

Soodi alale on juhitud ka osa Mõõla talu kuivendusvõrgust, mis suubub Rapla ja Kehtna valdade vahelisse piirikraavi. Eelkõige Mõõla talu kooskõlastus on antud DP puhul oluline kuna piir kahe maaüksuse vahel jookseb osaliselt mööda sooti. Puht praktiliselt on soodi (kui eesvoolu) puhastamine Mõõla talule kasulik.

Algataval DP-1 puudub arvestatav seos Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavaga⁵. Keila jõgi on VMK-s jaotatud kolmeks kogumiks, neist pikim on jõe ülemjooks ehk veekogum Keila-1 (lähtest kuni Atla jõe suubumiseni). Veekogumi koondseisund on 2014 aastal hinnatud kesiseks. Hea seisundi saavutamine on VMK-s pikendatud aastani 2021.

Kokkuvõttes saab väita, et muinasküla projektiga ei mõjutata Keila jõge kuna:

- soodi puhastamist saab teostada nii, et jõkke pääseb minimaalne kogus heljumit. Suure tõenäosusega on soodis ladestunud muda koostis põllumajanduspiirkonna tarvis tavapärane ning muda laotamine heinamaale ei too kaasa häiringuid näiteks põhjaveele;
- muinaskülas hakatakse kasutama kompostkäimlat, joogivesi võetakse (talu)kaevust, seega ei teki oluliselt olmereovett;
- soodi puhastamine mudast ja varisest võib Keila jõe seisundit antud lühikeses lõigus pigem parandada.

Vaade loode suunas, üle muinasküla tulevase asukoha ja kinnikasvanud soodi. Taamal Mõõla talu hooned (foto: L.-L. Kaljumets)

⁴ Lääne-Eesti vesikonna maaparandushoiukava. Kinnitatud maaeluministri 15.07.2016 käskkirjaga nr 119

⁵ Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava. Kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 2016

3. DP asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse.

Kavandatud tegevusi saaks põhimõtteliselt ellu viia ka ilma detailplaneeringuta, projekteerimistingimuste alusel. Kuna vajalikuks võib osutuda krundi jagamine ning kalda ehituskeeluvööndi vähendamine (st selle taotlemine), siis on DP koostamine vajalik. DP-ga saab fikseerida ehitustegevuse sellise ulatuse ja tingimused, mis ei kahjusta olemasolevaid looduskooslusi (eelkõige Keila jõge). DP-ga saab täpsustada kallasraja kulgemist ning soodi puhastamisel väljatõstetud muda paigutamist krundile. Muinasküla tegevustega ei kaasne eeldatavasti olulist keskkonnoormust.

4. DP elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid.

Järgnevalt on käsitletud võimalikke (mitte alati realiseeruvaid) keskkonnaprobleeme:

1. Mõju Keila jõe

Keila jõe (pikkus 115 km) ülemjooks Kasvandu külas on maaparandusest üsna oluliselt mõjutatud. Jõe lähteojad on kraavistatud, läbi Karitsu hoiuala niitude voolav jõelõik on seevastu üsna looduslikus seisundis, samuti ka jõelõik Kasvandu külas. Jõeääre kinnistu lõikel on Keila jõe pikkuseks u 20 km, suudmeni jääb 95 km. Arvestuslik valgala Jõeääre kinnistu lõikel on 90 km², mis tähendab arvestuslikuks keskmiseks vooluhulgaks u 0,7 m³/s. Suurveeperioodil võib vooluhulk olla kordi suurem, põuastel suvedel võib jõgi jääda ka kordi veevaesemaks.

Muinasküla projektiga ei ole ette nähtud jõe paisutamist, veevõttu jõest, heidet jõkke. Projekti huvides on takistuseta vool jões. Kui avada voolule ka soot (pikkus 250 m, väljavõetava veeseguse muda maht kuni 1000 m³), mõjutab see vooluhulka vaid jõe lühikeses, soodiga rööpses jõelõigul. Peamiseks vooluteeks saab jätkuvalt olla olemasolev jõesäng - pole ette näha, et vesi suunduks soodi avamise järel olulises osas uuele (tegelikult vanale) harule. Kindlasti saab väita, et veetase jões/soodis ei alane - soodiga saavutatakse lihtsalt voolu hargnemine lühikesel jõelõigul. Täiendav veemaht, mis peetakse kinni avatud soodis, on jõe üldist vooluhulka arvestades marginaalne (lihtsustatult öeldes täidab jõgi täiesti tühja soodi keskmiselt 20 minutiga). Suure tõenäosusega voolab väiksem osa veest soodi kaudu aeglasemalt ringi ja ühineb seejärel uuesti peavooluga. Soodi avamine tähendab seega täiendava veeala tekitamist, milles vesi liigub viibega tagasi peajõkke, tegemist ei ole uue jõesängi rajamisega vaid vana sängi puhastamisega ja osalisele kasutusele võtmisega. Üldine elupaikade mitmekesisus võib soodi avamisest vaid kasvada, negatiivset mõju äravoolule ja vee koostisele ei ole ette näha.

Muinaskülaga sarnane väikeettevõtlus ei oma olulist mõju Keila jõe seisundile, mida valdavalt kujundab ikkagi põllumajanduslik hajureostus⁶. Kavandatud puhkemajanduslik tegevus ei mõjuta suure tõenäosusega lokaalse jõelõigu seisundit. Jõe ja jõekalda kaitseks on veeseaduses ja looduskaitseaduses ettenähtud vastavad kaitsevööndid: veekaitsevöönd, ehituskeeluvöönd ja piiranguvöönd. Võimalik tegevus veekaitsevööndis (10 m), milleks on igakordselt vaja taotleda Keskkonnaameti nõusolekut, on Jõeääre DP puhul näiteks puude ja põõsarde raie. Seda võib esineda väheses mahus, kuna üksikuid puid-põõsaid kasvab muinasküla piires vaid kitsal kaldaribal. Ehituskeeluvööndi täpsustamisel (seadusjärgselt 50 m keskmisest veepiirist,

⁶ Keila jõe valgala reostuskoormuse uuring. AS Maves, töö nr. 13064. Tallinn, 2013.

ka soodi puhul) tuleb lähtuda projekti suunitlusest – ilmselt peab DP-ga taotlema ehituskeeluvööndi vähendamist, ilma selleta pole muinasküla (ega ühegi teise tegevuse, mis oleks orienteeritud veekogu lähedusele) idee teostatav.

2. Maahõive

Ehitamisega kaasnev otsene maahõive on pindalaliselt väike (1-2 ha), ehitusalana saab kasutada olemasolevat (võsastuvat) rohumaad. Käesoleval ajal mingit majandustegevust ei toimu, kinnistul ei ole PRIA toetusõiguslikku rohumaad. Ilma sekkumiseta on rohumaad määratud kadumisele, seda kinnitab ka Maa-ameti poolt hiljuti teostatud kinnistute kõlvikulise jaotuse täpsustamine, mis Jõeääre puhul näitas loodusliku rohumaad pindala vähenemist 5,1 hektarilt 2,1 hektarini. Rohumaad vähenemine toimus valdavalt metsakõlvikute laienemise kaudu.

Mahukamat metsaraiet muinaskülaga seoses ei ole samas ette näha. Võimalik, et hooldusraiega saab taastada osa endisest rohumaast.

3. Jäätmekäitlus

Eeldusel, et muinasküla tegevustega taotletakse ajaloolise miljöö taastamist, et ole ette näha olulist jäätmeteket. Kõik eeldused jäätmete sorteerimiseks on kohapeal olemas, eelkõige piisav ruum jäätmete (pakend, paber, ehitusjäätmed) liigiti kogumiseks ja biojäätmete kohapeal komposteerimiseks.

5. Mõju võimalikkus, kestus, sagedus ja pöördumus, sealhulgas kumulatiivne ja piiriülene mõju. Seos Euroopa liidu õigusega.

Iga arendustegevusega kaasneb teatav keskkonnamõju. Antud planeeringu puhul on see mõju eeldatavasti minimaalne - eelkõige seetõttu, et muinasaega matkivad mängulised tegevused ei vaja erilist materiaalist sisendit, järelikult ei teki ka erilist materiaalist väljundit. Tinglikult võib teemaparki võrrelda vabaõhuteatriga, kus peamine on ikka idee ja kus võimalik keskkonnamõju avaldub (halvemal juhul) ala prahistamises või siis naabrite häirimises. Maaomaniku-arendaja otsene huvi on, et selliseid keskkonnahäiringuid ei tekiks.

Võimaliku keskkonnamõju kestus, sagedus, pöördumus, piiriülesus ja kumulatiivsus ei ole kriteeriumitena antud projekti puhul asjakohased. Eeldatavasti saab muinasküla tegevusi rohkem läbi viia soojal perioodil. Teemapargi külastamine saab toimuda vaid eelregistreerimise teel, seega pole võimalust, et piirkonda hakkavad valguma suured rahvahulgad.

Jõeääre detailplaneeringul puudub arvestatav seos EL õigusaktide juurutamisega. DP lähtub Eesti seadustest, mis on EL õigusaktidega ühtlustatud.

6. Oht inimese tervisele või keskkonnale, sealhulgas õnnetuste esinemise võimalikkus.

Muinaskülale iseloomulike lihtsate rajatiste ehitamine ja kasutamine ning nendega seotud õnnetusjuhtumite võimalikkus ei ole antud DP puhul tõenäoline. Igasugune ehitustegevus ja iga hoone kasutamine sisaldab teatud riske, need pole aga antud juhul kuigi olulised. Jõeäärse asukoha tõttu tuleb loomulikult mõelda ohutusele suplemisel või paadisõidul. Teemapargi olemus tervikuna tähendab pigem tervise taastamist/edendamist, kui erilisi ohtusid.

7. Mõju suurus ja ruumiline ulatus, sealhulgas geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond.

Jõeääre kinnistu paikneb põllumajanduspiirkonnas, hajaasustusega alal. Muinaskülale lähemad majapidamised jäävad u 300 m kaugusele (Kuusiku ja Uuemetsa). Juurdepääs vallale kuuluvalt Rasala teelt läbib viit kinnistut kuid ei möödu otseselt ühestki majapidamisest. Eeldatavalt ei mõjuta muinasküla tegevused kohalikku elanikkonda, kogu tegevustega kaasnev mõju jääb planeeringuala piiresse. Avalikult kasutatava veekoguna ei ole Keila jõgi antud lõigus kuigi populaarne kalastajate või mõnel muul põhjusel kalda ala kasutajate seas. Detailplaneeringus nähakse siiski ette võimalus kallasrajal liikumiseks.

8. Eeldatavalt mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sealhulgas looduslikud iseärasused, kultuuripärand ja intensiivne maakasutus.

Jõeääre planeeringualal ei esine looduslikke või siis kultuurilisi väärtusi, millised võiksid saada planeeringuga kahjustatud. Keila jõe lõik planeeringuala piiril on määratletud kui kesises seisundis ühisesvool, mille korrastamine on Põllumajandusameti üks eesmärke. Muinasküla projekt võib aidata kaasa jõekalda korrastamisele.

9. Mõju kaitstavatele loodusobjektidele, sh Natura 2000 võrgustiku alale.

Planeeringualal lähim kaitstav loodusobjekt on Karitsu hoiuala. Põhiliselt niidukoosluste kaitseks moodustatud hoiuala paikneb mitme lahustükina Keila jõe kaldal, Jõeäärest ülesvoolu. Karitsu hoiuala on ühtlasi ka Natura 2000 võrgustiku loodusala (EE0010150), mille kaitseväärtused on lisaks jõgede-ojade elupaigatüübile (3260) ka järgmised elupaigad: niiskuslembene kõrgrohustu (6430), lamminiit (6450), ürt-punanupuga niit (6510), lisaks puiskarjamaa (9070). Linnulennuline väikseim vahemaa muinaskülana ettenähtud ala ja Karitsu hoiuala vahel on 530 meetrit, jõge pidi on vahemaaks 800 meetrit. Mingisugust vastastikust mõju ei ole seega ette näha.

KOKKUVÕTE

Arvestades Jõeääre DP-s kavandatud tegevuse iseloomu, olemasolevat situatsiooni maastikul, naabruses paikneva Keila jõe olukorda ning kaaludes arendustegevusega kaasnevat võimalikku keskkonnamõju saab kinnitada, et tõenäosus olulise mõju esinemiseks puudub, KSH algatamise vajadust ei ole ette näha.

Andres Tõnisson

5. märts 2019

keskkonnaekspert (KMH0064), tel 553 2515
andrestonisson@gmail.com

/allkiri digitaalselt/